

Сучасні форми планування освітнього процесу: методичний конструктор

Планування освітньої роботи-обов'язковий елемент щоденної роботи вихователя.

Чинне законодавство не обмежує педагогів і не нав'язує шаблонних розробок календарних та перспективних планів. **Вихователь має свободу вибору** найбільш ефективної та зручної для нього моделі та форми планування. Одна з таких моделей-методичний конструктор-дієва, оптимальна з точки зору економії часу, складена педагогами не для перевіряльників чи керівництва закладу, а для себе як зміст власної педагогічної діяльності.

Методичний конструктор-інструмент планування освітньої роботи, який надає вихователю змогу з окремих дидактичних елементів: ефективних форм, методів, засобів навчання й виховання дітей, самостійно конструювати загальну картину проживання дня відповідно до свого особистого бачення, розуміння кожної з навчальних тем, з урахуванням особистих переваг, можливостей дітей конкретної групи, наявних ресурсів.

Мета методичного конструктора-спростити планування й водночас зробити його системним, змістовно наповненим та організаційно різноманітним. Ця модель планування **дає змогу:**

- **будувати роботу з дітьми з відчуттям реальної ситуації**, а не згідно з узагальненою стандартизованою регламентацією;
- **мінімізувати обсяг необхідної документації** для щоденного планування, що відчутно економить час і сили вихователя;
- **вивільнити час для педагогічної рефлексії** стосовно себе й своїх вихованців, що сприяє оптимальній організації освітнього процесу.

Методичний конструктор-це картотека методичних засобів, систематизоване зібрання карток, які містять опис різних форм і методів роботи з дітьми.

Картотеку можна **систематизувати за:**

- алфавітом,
- освітніми лініями,
- видами діяльності,
- темами,
- центрами діяльності.

Є два способи впровадження методичного конструктора в організацію освітнього процесу й планування: цілісний і частковий.

Цілісний. Створення інформаційно-методичного банку у вигляді власної картотеки з усіх освітніх ліній на основі обраного принципу класифікації.

Частковий. Започаткувати картотеку й частково використовувати методичний конструктор з поступовим поповненням започаткованої картотеки. Можливе також використання окремих елементів картотеки для оптимізації планування та обслуговування освітнього процесу за певними темами.

Методичний конструктор як модель планування реалізовано в технології блочно-тематичного планування, яку розробила доктор педагогічних наук Наталія Гавриш більше десяти років тому. Відтоді цей метод успішно застосовують заклади дошкільної освіти. За цей час творчі групи педагогічних колективів під науковим керівництвом Наталії Гавриш розробили в межах технології блочно-тематичного планування за принципом методичного конструктора десятки освітніх тематичних блоків та проєктів.

Цю технологію як цілісну систему планування освітнього процесу на засадах інтеграції вже більш як п'ять років висвітлює журнал «Методична скарбничка вихователя». За цей час на його

шпальтах було опубліковано розробки 36 тематичних циклів та близько 30 освітніх і літературних проектів.

Система планування за принципом методичного конструктора повністю відповідає запитам та потребам вихователів і дає змогу реалізувати освітні завдання через проживання разом з дітьми тематичних циклів та проектів.

Технологія блочно-тематичного планування за принципом методичного конструктора, реалізована в публікації журналу «Методична скарбничка вихователя», містить набір технологічних інструментів.

- **Інтелектуальна карта**, яка відображає понятійне поле та змістове наповнення теми.
- **Програмовий зміст та очікувані результати** реалізації теми. Один з варіантів-карта очікуваних досягнень дітей.
- **Тематика інтегрованих занять** - перспектива на один чи два тижні.
- **Картотека інтегрованих занять**, що містить план-конспекти інтегрованих занять на кожен день тематичного циклу.
- **Картотека різних форм навчально-пізнавальної та творчої діяльності**. Упродовж двох останніх років особливий акцент зроблено на завданнях до центрів розвитку. Це дає змогу щомісячно поповнювати картотеку за розділами: центри мови, гри, творчості, математики, театру, здоров'я та науки. Картки-завдання містять інструкцію для вихователя, проте розроблені так, аби діти могли їх опрацювати й під час самостійної діяльності.
- **Розвивальні завдання** циклу «Аудит», які дають змогу простежувати поступальний розвиток дитини в опануванні змісту теми.
- **Творчі майстер-класи**.
- **Літературні проекти** як складники тематичних циклів або самостійні форми організації освітнього процесу.

Алгоритм планування освітньої діяльності за принципом методичного конструктора

1 КРОК- Визначте тему, ідею та очікувані результати проживання теми

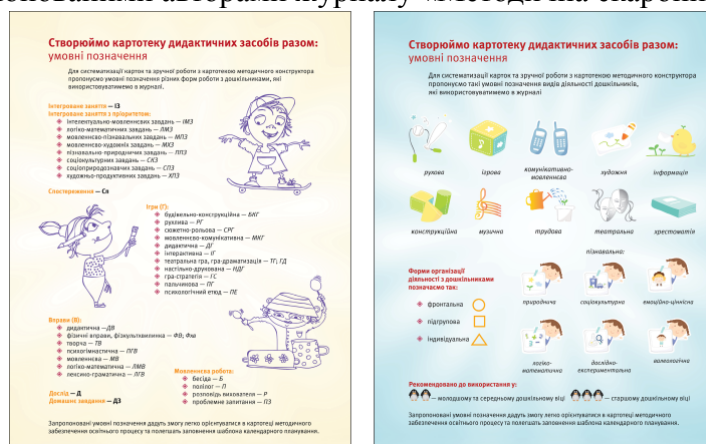
2 КРОК- Проаналізуйте запропоновану авторами журналу «Методична скарбничка вихователя» інтелектуальну карту або укладіть свою

3 КРОК- Оберіть форму перспективного планування, план-сітку освітньої діяльності на тиждень та тематику інтегрованих занять із запропонованих відповідно до реалій своєї групи.

4 КРОК- Заповніть план-сітку освітньої діяльності на день чи її текстовий варіант, де вкажіть номери карток, які будете використовувати в роботі з дітьми.

5 КРОК- Додайте власні розробки дидактичних матеріалів-можна у вигляді карток, зазначте їх у змісті плану.

Під час формування картотеки зручно користуватись умовними позначеннями, запропонованими авторами журналу «Методична скарбничка вихователя» (рис.1)

Форма календарного планування може бути довільною-сітка, текст або комбінована-і складатися по-різному, чи за **режимними моментами**, чи за **видами діяльності**. Принципових змін у формі плану може й не бути, вони стосуватимуться лише обсягу щоденної писанини-ї стає, набагато менше. Найважливіше,- змінюється зміст освітньої діяльності. Суть планування, яке пропонують автори технології, у зміні не лише його форми, а й змісту. Саме зміст освітньої діяльності сформовано за принципом інтеграції. І реалізують його в різних видах пізнавальної, комунікативної, художньо-продуктивної, ігрової та рухової діяльності.

За умовами накопичення достатньої кількості методичного та дидактичного матеріалу щодо реалізації різних тематичних циклів, планування ще більше спрощується. Один із його варіантів-план-схема календарного планування за видами діяльності, до якої слід додавати картки методичного конструктора (План-схема 1).

Тематичний цикл _____
 День _____
 Пріоритетна освітня лінія (за потреби) _____

Види діяльності	Зміст діяльності	Картки (код і номер)
Організована навчально-пізнавальна	Інтегроване заняття...	ІЗ №
	Підгруппове заняття. Тема: Завдання:	
	Індивідуально-группове заняття. Тема: Завдання:	
Пізнавальна		ЛМВ № ДГ № БП № МВ №
Художньо-продуктивна, креативна		ГД №
Ігрова		СРГ №
Трудова		ПП №
Рухова		РГ №
Робота з батьками	Залучення батьків до реалізації тематичного циклу, взаємодія педагогів, батьків та дітей	
Індивідуально-корекційна робота	Вказується за потреби	ПГ №

Також, зразок планування за режимними моментами у (Плані-схемі 2).

Тематичний цикл _____
 День _____
 Пріоритетна освітня лінія (за потреби) _____

Режимні моменти	Зміст діяльності	Картки (код і номер)
Ранкові години		ДГ №
І половина дня	Інтегроване заняття...	ІЗ №
	Підгруппове заняття...	
	Різні види пізнавальної діяльності...	ДГ № МВ № ЛМВ №
Прогулянка		БП № С № РГ №№
ІІ половина дня	Індивідуально-группові заняття...	ГС №
	Художньо-продуктивна діяльність...	ГД №
	Самостійна діяльність...	СРГ №
	Гурткова робота...	
Прогулянка		РГ №№ Д № С №
Вечір		МВ №

Запропоновані варіанти планування освітнього процесу-це лише орієнтири для вихователя, на основі яких він розроблятиме найоптимальніший варіант для себе, урахувавши особливості та потреби дітей конкретної групи.

Нині багато спеціалістів змінюють звичні паперові професійні видання на електронні. Не є винятком і педагоги. Тож, якщо ви хочете максимально скоротити час на планування, скористайтесь електронною версією журналу «Методична скарбничка вихователя». Це дасть вам змогу роздруковувати файли перспективного планування, картотеки та аудиту, розглядати ілюстрації до літературних творів та асоціативні карти на великому екрані.

Електронний варіант планування не лише сучасний, а дійсно найзручніший.

Отже, блочно-тематичне планування за принципом методичного конструктора-оптимальна форма планування освітнього процесу на основі інтеграції, що економить робочий час і надає максимум професійної свободи вихователю. Скористатися нею чи ні – рішення за педагогами. Головне, аби планування освітнього процесу не стало для них обтяжливим і формальним обов'язком.

Інформацію підготувала:

вихователь-методист ДНЗ№12 Ганна КЛЕМЕНТОВСЬКА

Джерело: ж. Вихователь-методист дошкільного закладу №4, 2019